

La crisi provocada per l'Iran per la qüestió de l'energia nuclear ha entrat en una fase en què el diàleg ha fracassat. Teheran ha anunciat que ja és potència atòmica, mentre que Washington pressiona amb més força el Consell de Seguretat de l'ONU perquè imposi sancions al règim iranià.

L'últim convidat indesitjat del club atòmic

La crisi nuclear iraniana ha entrat en un nou estadi d'intercanvi d'amenaques entre Teheran i Washington que situen el Pròxim Orient a les portes d'una crisi de conseqüències imprevisibles. De moment, els problemes continuen dirimint-se en el terreny polític, tot i que els Estats Units consideren que les sancions són l'única sortida al problema i que la diplomàcia va passar a millor vida després que el president iranià Mahmud Ahmadinejad anunciés fa uns dies en un míting a Maixhad que el seu país ja és capaç de produir urani enriquit, material que pot ser utilitzat per fabricar la bomba atòmica.

Però s'ha de tenir en compte que l'anunci que l'Iran està a punt de completar el cicle atòmic que els permetria fabricar armes nuclears sense ajuda ex-

terior ha estat més aviat un cop d'efecte propagandístic que no pas una declaració informativa. El règim iranià ha provat les darreres setmanes per tots els mitjans deixar clar que ja ocupen el lloc de potència mundial que consideren que els correspon. Les espectaculars maniobres militars de principi de mes al golf Pèrsic s'emmarquen dins d'aquesta estratègia, però com que no van atraure l'atenció informativa que Teheran esperava, Ahmadinejad s'ha dedicat a anunciar avenços en matèria nuclear per mostrar al món el perill que representaria qualsevol acció bèl·lica contra la República Islàmica.

Fets consumats. D'aquestes declaracions també es desprèn que el Govern de Teheran aposta per una política de fets consumats. Així, si l'Iran ja és

potència nuclear, la comunitat internacional ha fet tard per prevenir-ho i ara s'ha de limitar a acceptar la nova situació. Moltes de les declaracions dels líders iranians dels darrers dies també han estat dedicades a les amenaces nord-americanes de possibles represàlies militars per aturar el seu programa nuclear.

Des que Bush va situar el 2002 l'Iran a l'eix del mal, al costat de Corea del Nord i l'Iraq de Saddam, Washington ha estudiat diversos plans per afeblir el règim de Teheran. Però Washington no preveia que l'hostilitat podia ser de vegades contraproductiu. Els dirigents de Teheran han aprofitat els atacs per refermar-se en el seu convenciment que el seu país necessita un programa nuclear per garantir la seva seguretat i integritat davant els enemics. Popularment, bona part de la població considera que l'Iran es mereix estar al nivell de les majors potències mundials, l'autoritat moral de la qual posen en dubte després d'haver permès que països com el Pakistan i l'Índia es convertissin en potències nuclears.

Represàlia militar. L'opció militar és inviable si es volen evitar mals majors, sobretot des de la presa de poder de l'ultranacionalista Ahmadinejad l'estiu passat. Si bé és poc probable que el bombardeig d'una base nuclear sigui el preludi d'una guerra a gran escala —Israel va bombardejar el 1981 els reactors nuclears de la base iraquiana d'Osiraq en plena dictadura de Saddam i no va passar res—, un cop contra els iranians podria desencadenar una guerra de baixa intensitat amb enfrontaments i atemptats a tota l'àrea d'influència de Teheran, des de l'Afganistan fins a l'Iraq i Palestina. A més, els països veïns, com Kuwait, intentaran aturar les incursions bèl·liques dels EUA al golf, perquè veuen amb la mateixa preocupació l'obertura de bases nuclears iranianes, pels possibles accidents, i l'amenaça d'atacs militars que

Voluntat d'esdevenir potència mundial

L'Iran treballa des de fa dècades per convertir-se en la potència regional que imposi les regles de joc al golf Pèrsic. Disposa de la geografia, la població, els recursos i la voluntat de ser-ho. Amb més del 8 per cent de les reserves mundials de petroli i el 16 per cent de les de gas natural ja és el màxim subministrador d'hidrocarburs de la Xina, l'Índia i el Japó. El programa nuclear és un dels símbols de poder que el xa Mohammad Reza Pahlevi va encetar als anys cinquanta amb l'ajuda dels Estats Units, i en la dècada dels setanta, la Casa Blanca es va mostrar disposada a facilitar al règim de Teheran la tecnologia necessària per produir combustible nuclear. Amb la caiguda de la monarquia i la presa de poder dels islamistes va començar una època de guerra i depressió econòmica que va endarrerir els plans nuclears iranians fins a la darrera dècada. Ara, l'Iran gaudeix de l'estabilitat i els recursos que li han permès reprendre el vell somni imperialista del xa, que passa inevitablement pel reconeixement del seu estatus de potència nuclear entre els països més poderosos del món.

El president de l'Iran, Mahmud Ahmadinejad, observa, acompanyat de la cúpula militar, el pas d'una bateria de míssils durant una desfilada, amb intencions de demostració de força, el passat 18 d'abril a Teheran, la capital del país.

puguin posar en perill la seguretat regional.

Però com que Teheran no pot descartar un atac dels Estats Units o Israel, manté des de fa anys dos programes nuclears paral·lels, un de públic i que protagonitza l'enfrontament entre les autoritats iranianes i la comunitat internacional, i un altre de secret que avança a l'ombra de la polèmica sobre l'ampliació de la central nuclear de Natanz. Així, a final dels anys noranta es va decidir la construcció d'una segona planta nuclear secreta a Neixabur, a la província del Khorasan, al nord. De fet, el passat 11 d'abril, hores abans de qualificar l'Iran de potència nuclear, Ahmadinejad va visitar Neixabur per supervisar el projecte que comprèn la construcció d'una planta subterrània que en tres anys podria tenir capacitat per a 155.000 centrifugadores capaces d'enriquir prou urani per carregar entre tres i cinc bombes nuclears l'any.

El règim iranià ha intentat guanyar temps al llarg de les negociacions per tal d'imposar una estratègia de fets consumats

Cap pas enrere. Els líders iranians tenen molt clar que no es faran enrere en el seu programa nuclear i estan disposats a mantenir la seva posició fins a les últimes conseqüències. Saben que l'acció militar seria desastrosa per a tothom i que les sancions econòmiques seran difícils d'aplicar, ja que, a poques hores de la fi de l'ultimàtum de l'ONU perquè Teheran aturi les activitats nuclears, els membres permanents

del Consell de Seguretat encara no s'han posat d'acord sobre les mesures que cal adoptar per la pressió de Rússia i la Xina, amb importants interessos econòmics a l'Iran. Per la seva banda, l'Iran ha començat a actuar, curant-se en salut i transferint al gener divises de bancs europeus al sud-est asiàtic en previsió de possibles sancions, i paral·lelament, ha contraatacat amb l'amenaça de retallar la producció de petroli per fer pujar els preus i perjudicar els països occidentals. De moment, no cal que Teheran prengui cap mesura perquè les petrolieres han aprofitat la crisi política per augmentar el preu del cru fins a màxims històrics. Per tant, tot indica que el que no passi per una solució negociada en el terreny diplomàtic només empitjorarà la situació.

*Jordi Llaonart
Kuwait*